

Міністерство внутрішніх справ України
Харківський національний університет внутрішніх справ

С. О. Ткаченко

Фінанси підприємств

Навчальний посібник

Харків
2008

Вступ

Ринкова економіка, при всій розмаїтості її моделей, відомих світовій практиці, характеризується тим, що являє собою соціально орієнтоване господарство, яке доповнюється державним регулюванням. Значну роль як у самій структурі ринкових відносин, так і в механізмі їх регулювання з боку держави відіграють фінанси, що є невід'ємною частиною ринкових відносин і одночасно важливим інструментом реалізації державної політики. Тому сьогодні, як ніколи, важливо добре знати природу фінансів, глибоко розбиратися в умовах їх функціонування, визначити способи найбільш повного їх використання в інтересах ефективного розвитку суспільного виробництва.

У структурі фінансових взаємозв'язків народного господарства фінанси підприємств займають первинне, визначальне місце, завдяки тому що обслуговують основну ланку суспільного виробництва, де створюються матеріальні та нематеріальні блага й формується переважна маса фінансових ресурсів країни.

Неминучий перехід країни до ринкової економіки був неможливий, поки зберігалася у величезних масштабах державна власність, що перешкоджало розвитку конкуренції, змагальності за досягнення кращих результатів діяльності. Проте проведення економічної реформи спричинило глобальну зміну в структурі фінансових і виробничих відносин.

Найбільш важливу роль фінансів у кругообігу основних виробничих фондів, формуванні й використанні оборотних активів визначає перерозподіл прибутку.

Ринкова економіка припускає становлення й розвиток підприємств різних організаційно-правових форм, заснованих на різних видах приватної власності, появу нових власників – як окремих громадян, так і трудових колективів підприємств. З'явився такий вид економічної діяльності, як підприємництво, що являє собою господарську діяльність, тобто діяльність, пов'язану з виробництвом і реалізацією продукції, виконанням робіт, наданням послуг, товарів, необхідних споживачеві.

ЗМІСТ

Вступ	3
ТЕМА 1. Сутність фінансів. Їхні функції та роль	
1.1. Сутність фінансів	4
1.2. Функції фінансів.....	6
1.3. Роль фінансів у суспільному відтворювальному процесі.....	10
ТЕМА 2. Фінансова політика й фінансова система	
2.1. Фінансова політика й фінансовий механізм	14
2.2. Фінансова система України	17
ТЕМА 3. Фінансові ресурси підприємства.	
Організація фінансової роботи	
3.1. Фінансові ресурси підприємства, особливості їхнього формування і використання в умовах ринкових відносин.....	22
3.2. Фінансові служби підприємства, їхні структура, завдання і функції.....	26
3.3. Контрольно-аналітична і оперативна робота фінансових служб.....	28
ТЕМА 4. Грошові розрахунки підприємств	
4.1. Сутність грошових розрахунків підприємств. Принципи безготівкових розрахунків	30
4.2. Організація роботи підприємства за безготівковими розрахунками.....	34
4.3. Розрахунки підприємства готівкою. Розрахунково-платіжна дисципліна	51
ТЕМА 5. Витрати на виробництво й реалізацію продукції	
5.1. Склад, структура й класифікація витрат.....	54
5.2. Планування витрат на виробництво й реалізацію продукції.....	61

5.3. Фінансовий контроль витрат на виробництво й реалізацію продукції	63
ТЕМА 6. Доход на підприємстві. Виручка від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг	
6.1. Поняття й види доходів на підприємстві.....	66
6.2. Планування виручки від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг	71
6.3. Система визначення цін на промислову продукцію в Україні	75
ТЕМА 7. Прибуток. Його формування, планування й розподіл	
7.1. Значення прибутку на підприємстві. Формування валового прибутку.....	84
7.2. Методи планування прибутку.....	88
7.3. Показники рентабельності. Розподіл прибутку	92
ТЕМА 8. Основи оподаткування в Україні	
8.1. Сутність оподаткування підприємств і податкова система України	95
8.2. Митні платежі.....	115
8.3. Спрощена система оподаткування суб'єктів малого підприємництва	129
ТЕМА 9. Фінансові аспекти формування оборотних активів підприємства	
9.1. Сутність, склад і структура оборотних активів підприємства.....	134
9.2. Основи організації оборотних активів підприємства.....	138
9.3. Джерела формування оборотних активів	141
ТЕМА 10. Визначення потреби підприємства в оборотних активах	
10.1. Необхідність визначення потреби в оборотних активах	143
10.2. Методи визначення потреби в оборотних активах	145

ТЕМА 11. Оцінка стану й ефективності використання оборотних активів	
11.1. Показники стану оборотних активів	158
11.2. Оцінка ефективності використання оборотних активів	160
11.3. Вплив розміщення оборотних активів на фінансовий стан підприємства	163
ТЕМА 12. Основні засоби, методи їхньої оцінки, амортизація	
12.1. Сутність відтворення основних засобів.....	167
12.2. Показники забезпечення, стану й використання основних фондів	170
12.3. Методи оцінки й амортизації основних фондів... ..	173
ТЕМА 13. Фінансування основних фондів	
13.1. Джерела й порядок фінансування капітальних вкладень і ремонту основних фондів	184
13.2. Нематеріальні й інші необоротні активи підприємства	189
13.3. Фінансові вкладення	191
ТЕМА 14. Оцінка фінансового стану підприємства	
14.1. Необхідність і значення оцінки фінансового стану підприємства.....	195
14.2. Показники фінансового стану підприємства.....	199
14.3. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства	208
ТЕМА 15. Фінансове планування на підприємстві	
15.1. Методи фінансового планування.....	212
15.2. Поточне фінансове планування на підприємстві	216
15.3. Оперативне фінансове планування.....	219
ТЕМА 16. Фінансова криза на підприємстві. Фінансова санація й банкрутство	
16.1. Фінансова криза на підприємстві. Її симптоми й фактори	224

16.2. Економічний зміст, порядок проведення й фінансові джерела санації підприємства.....	228
16.3. Фінансове забезпечення ліквідаційних процедур при банкрутстві підприємства.....	235
ТЕМА 17. Банківське та небанківське кредитування	
17.1. Кредит як економічна категорія й форма руху позикового капіталу.....	240
17.2. Банківське кредитування.....	248
17.3. Небанківське кредитування.....	261
ТЕМА 18. Фінансовий механізм зовнішньоекономічних відносин	
18.1. Міжнародні валютно-розрахункові відносини.....	272
18.2. Світова валютна система.....	276
18.3. Валютні ринки.....	283
Блок самостійної підготовки.....	288
Термінологічний словник.....	292
Список рекомендованої літератури.....	305